

POLSKIE TOWARZYSTWO HISTORYCZNE
ODDZIAŁ W ŁODZI

ARCHIWUM PAŃSTWOWE W ŁODZI

ROCZNIK ŁÓDZKI

Tom LXII

2014

WYDAWNICTWO POŚWIĘCONE DZIEJOM ŁODZI
I ZIEM WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

ŁÓDŹ 2014

SPIS TREŚCI

ROZPRAWY I ARTYKUŁY

- Marta Sikorska-Kowalska*, Problematyka kobieca na łamach „Gońca Łódzkiego”, „Kuriera Łódzkiego” oraz „Nowego Kuriera Łódzkiego”..... 13
- Włodzimierz Kozłowski*, Zanim zostali dowódcami 10 Dywizji Piechoty (Łódź). Fragmenty biografii z lat I wojny światowej..... 29
- Przemysław Waingertner*, Major Wilhelm Wilczyński – uczestnik i świadek Wielkiej Wojny oraz walk o granice Drugiej Rzeczypospolitej..... 53
- Maria Nartowicz-Kot*, Spór o tradycje. Łódzkie obchody święta niepodległości w pierwszym dziesięcioleciu Polski Odrodzonej..... 63
- Bartosz Górecki*, Prawne i organizacyjne aspekty funkcjonowania Funduszu Pracy w latach 1933–1939..... 83
- Bohdan Piętka*, Pierwsza faza zagłady Żydów z Kraju Warty w KL Auschwitz (marzec–kwiecień 1943 r.)..... 101
- Jolanta Kolbuszewska*, Zbigniew Kuchowicz i jego wizja uprawiania nauki (z dziejów dyskusji wokół książki „O biologiczny wymiar historii”)..... 121

DROBNE PRACE I MATERIAŁY

- Tomasz Nowak*, Czy Augustyn Okrągły z Wielunia to późniejszy Rotundus Mieleski?..... 137
- Tomasz Figlus*, Wsie olęderskie w Polsce Środkowej. Uwagi na temat zróżnicowania morfogenetycznego na tle rozwoju osadnictwa..... 143
- Adriana Bryk*, Źródła do dziejów getta zduńskowolskiego w zasobie Archiwum Państwowego w Łodzi oraz jego Oddziału w Sieradzu..... 161
- Piotr Ossowski*, Michalina Tatarkówna-Majkowska (1908–1986) – zarys biografii..... 177
- Elżbieta Czajka*, Archiwum Państwowe w Łodzi w serwisie społecznościowym Facebook..... 187
- Sprawozdanie posła Jędrzeja Moraczewskiego ze Zjazdu PPS odbytego w dniach 6, 7 i 8-go stycznia 1916 r. w Piotrkowie. Opracował i do druku przygotował *Kamil Piskala*..... 195

ARTYKUŁ RECENZYJNY

- Krzysztof Paweł Woźniak*, Nieśmiertelny „Lodzermensch” i inne figury. Uwagi nad książką Moniki Kucner pt. *Literatura „ziemi obiecanej”*. Twórczość niemieckojęzycznych łodzian w XIX i na początku XX wieku..... 215

RECENZJE

- Sprawozdania wojewody łódzkiego. Rok 1938, cz. 1: Legalny ruch polityczny i narodowościowy. Oprac. J. Walicki, A. Sitarek, M. Trębacz, Z. Trębacz, M. Kucner, K. Radziszewska, E. Wiatr, Ł. Jaworski i P. Zawilski, Łódź 2012, ss. 369; Sprawozdania wojewody łódzkiego. Rok 1939, cz. 1: Legalny ruch polityczny i narodowościowy. Oprac. J. Walicki, A. Sitarek, M. Trębacz, Z. Trębacz, M. Kucner, K. Radziszewska, E. Wiatr, Ł. Jaworski i P. Zawilski, Łódź 2012, ss. 170 (*Krzysztof Paweł Woźniak*)..... 231
- Mieczysław B. Biskupski, *Independence Day: Myth, Symbol and the Creation of Modern Poland*, Oxford 2012, ss. 200 (*Kamil Piskala*)..... 234
- Tomasz Olszacki, *Zamek królewski w Sieradzu. Dzieje – badania – architektura*, Sieradz 2013, ss. 185 (*Grzegorz Wierzchowski*)..... 238
- Grzegorz Zackiewicz, *Syndykalizm w polskiej refleksji i rzeczywistości politycznej I połowy XX wieku*, Kraków 2013, ss. 792 (*Przemysław Waingertner*)..... 241
- Michał Andrzejczak, „Czerwoni carowie Rosji” na salonach dyplomatycznych. Miejsce Rosji porewolucyjnej w systemie bezpieczeństwa międzywojnia na łamach prasy narodowo-demokratycznej w latach 1922–1932, Krzeszowice 2013, ss. 185 (*Przemysław Waingertner*)..... 247
- „A może byśmy tak...” porozmawiali o Tuwimie, oprac. M. Obrusznik-Partyka, L. Pacan-Bonarek, T. Matuszak, Warszawa–Piotrków Trybunalski 2013, ss. 127 (*Kamila Pawełczyk-Dura*)..... 249
- A. Górak, K. Latawiec, J. Kozłowski, *Słownik biograficzny gubernatorów i wicegubernatorów w Królestwie Polskim (1867–1918)*, Lublin 2014, ss. 432 (*Kamila Pawełczyk-Dura*)..... 252
- Przemysław Waingertner, *Włodarze województwa łódzkiego*, Łódź 2014, ss. 134 (*Maria Nartowicz-Kot*)..... 255
- Sieradz. Dzieje miasta t. I–III, red. Z. Anusik, J. Kita, M. Nartowicz-Kot, K. Lesiakowski, Łódź–Sieradz 2014 (*Przemysław Waingertner*)..... 258

SPRAWOZDANIA

- Sprawozdanie z otwarcia wystawy pt. „Operacja Łódzka 1914 r. [...] przy zapalonych stojąc lontach, my swój o Polsce śnimy sen”, Głowno, 3 VI 2014 r. (*Tomasz Romanowicz*)..... 263

Sprawozdanie z konferencji pt. „Legiony Polskie w okresie Wielkiej Wojny”, Łódź, 22 X 2014 r. (<i>Anna Kowalczyk</i>).....	265
Sprawozdanie z konferencji naukowej pt. „Stanisław Kościałkowski. Pamięci przywrócony”, Łódź, 14–15 XI 2014 r. (<i>Marcin Męcina</i>).....	268
Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej pt. „Wielka Wojna. W stulecie wybuchu”, Łódź, 20–22 XI 2014 r. (<i>Anna Rybińska</i>).....	271

PRO MEMORIAM

Doktor Eleonora Trzcńska (10 IX 1946 – 13 V 2014), (Krzysztof W. Mucha)...	277
--	-----

CONTENTS

DISSERTATIONS AND ARTICLES

<i>Marta Sikorska-Kowalska</i> , The issues of women on the pages of “Goniec Łódzki”, “Kurier Łódzki” and “Nowy Kurier Łódzki”.....	13
<i>Włodzimierz Kozłowski</i> , Before they have become commanders of 10 th Infantry Division (Łódź). Fragments from the biography from the World War I years.....	29
<i>Przemysław Waingertner</i> , Major Wilhelm Wilczyński – the participant and the witness of the Great War and of the battle about borders of Second Polish Republic.....	53
<i>Maria Nartowicz-Kot</i> , The dispute concerning tradition. Commemoration of the Independence Day in Łódź during in the first decade of Polish Reborn...	63
<i>Bartosz Górecki</i> , Legal and organizational aspects of function of the Labour Fund in years of 1933–1939.....	83
<i>Bohdan Piętko</i> , The first phase of the extermination of the Jews from the Wartheland in KL Auschwitz (March – April 1943).....	101
<i>Jolanta Kolbuszewska</i> , Zbigniew Kuchowicz and his vision of science (discussion around the book „Biological dimension of history”).....	121

MINOR WORKS AND MATERIALS

<i>Tomasz Nowak</i> , Is it possible that Augustus Okragly from Wielun could have been the same person as Augustus Rotundus Mieleski?.....	137
<i>Tomasz Figlus</i> , ‘Olędry’ villages in Central Poland. Notes on the topic of morphogenetic differentiation on the background of the development of settlement.....	143